Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/7210

2024 12 10

P10_TA(2024)0007

Prieštaravimas įgyvendinimo aktui: didžiausia leidžiamoji ciprokonazolo liekanų koncentracija

2024 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos reglamento, kuriuo dėl didžiausios leidžiamosios ciprokonazolo ir spirodiklofeno liekanų koncentracijos tam tikruose produktuose arba ant jų iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 396/2005 II ir III priedai, projekto (D091952/05 – 2024/2759(RPS))

(C/2024/7210)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Komisijos reglamento, kuriuo dėl didžiausios leidžiamosios ciprokonazolo ir spirodiklofeno liekanų koncentracijos tam tikruose produktuose arba ant jų iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 396/2005 II ir III priedai, projektą,

— atsižvelgdamas į 2005 m. vasario 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 396/2005 dėl didžiausių pesticidų likučių kiekių augalinės ir gyvūninės kilmės maiste ir pašaruose ar ant jų ir iš dalies keičiantį Tarybos direktyvą 91/414/EEB ([1]), ypač į jo 14 straipsnio 1 dalies a punktą ir 49 straipsnio 2 dalį,

— atsižvelgdamas į 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantį Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB ([2]), ypač į jo 4 straipsnio 1 dalį ir 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punktą bei II priedo 3.6.4 punktą,

— atsižvelgdamas į 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 178/2002, nustatantį maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantį Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantį su maisto saugos klausimais susijusias procedūras ([3]), ypač į jo 5 straipsnio 1 dalį,

— atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 11, 13, 168 ir 191 straipsnius,

— atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 19 d. Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) priimtą pagrįstą nuomonę, kuri paskelbta 2021 m. kovo 22 d. ([4]),

— atsižvelgdamas į 2010 m. lapkričio 8 d. EFSA patvirtintą ir 2010 m. lapkričio 25 d. paskelbtą tarpusavio vertinimo išvadą dėl pesticidų ([5]),

— atsižvelgdamas į 2015 m. rugsėjo 11 d. Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) Rizikos vertinimo komiteto (RAC) priimtą nuomonę ([6]),

— atsižvelgdamas į 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ([7]), 5a straipsnio 3 dalies b punktą ir 5a straipsnio 5 dalį,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 2 ir 3 dalis ir 4 dalies c punktą,

([1]) OL L 70, 2005 3 16, p. 1.
([2]) OL L 309, 2009 11 24, p. 1.
([3]) OL L 31, 2002 2 1, p. 1.
([4]) EFSA „Reasoned opinion on the review of the existing maximum residue levels for cyproconazole according to Article 12 of Regulation (EC) No 396/2005“, *EFSA Journal* 2021;19(3):e06483, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6483.
([5]) EFSA, „Conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance cyproconazole“, *EFSA Journal*, 2010; 8(11):1897, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1897.
([6]) RAC „Opinion proposing harmonised classification and labelling at EU level of Cyproconazole (ISO); (2RS,3RS;2RS,3SR)-2-(4-chlorophenyl)-3-cyclopr opyl-1-(1H-1,2,4-triazol-1-yl)butan-2-ol“, https://echa.europa.eu/documents/10162/6d98baeb-24aa-a683-28ec-d8adabee5461.
([7]) OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

— atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

A. kadangi per 2024 m. pirmąjį pusmetį vykusių ūkininkų protestų vienas iš pagrindinių reikalavimų buvo teisingas ir vienodas požiūris į iš trečiųjų valstybių importuojamus produktus, kurie turėtų atitikti tuos pačius standartus kaip ir Sąjungoje pagaminti produktai;

B. kadangi priėmus Komisijos reglamento projektą būtų galima ir toliau importuoti į Sąjungą produktus, neatitinkančius standartų, kurių laikosi Sąjungos ūkininkai;

C. kadangi dėl tokios padėties Sąjungos ūkininkai atsidurtų nepalankioje konkurencinėje padėtyje;

D. kadangi ciprokonazolas yra azolų klasės fungicidas, daugiausia naudojamas grūdinėms kultūroms, kavai, cukriniams runkeliams, obuoliams ir vynuogėms bei žemės riešutams;

E. kadangi veikliosios medžiagos ciprokonazolo patvirtinimas nustojo galioti 2021 m. gegužės 31 d.; kadangi paraiška dėl atnaujinimo buvo pateikta 2018 m. rugsėjo mėn., tačiau atsiimta 2018 m. gruodžio mėn.; kadangi panaikinti visi augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra ciprokonazolo, leidimai;

F. kadangi ciprokonazolas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 ([8]) priskiriamas prie 1B kategorijos toksiškų reprodukcijai medžiagų, yra toksiška ją prarijus (3 kategorijos ūmus toksiškumas), toksiška kepenims (STOT RE 2) ir labai toksiška vandens organizmams (1 kategorijos ūmus toksiškumas vandens organizmams) ir ilgalaikio poveikio labai toksiška vandens organizmams (1 kategorijos lėtinio toksiškumo vandens aplinkai) ([9]);

G. kadangi ciprokonazolas priklauso ergosterolio biosintezės inhibitorių triazolo grupei ir todėl gali sukelti endokrininės sistemos ardymo poveikį ([10]); kadangi EFSA nevertino endokrininės sistemos ardymo potencialo pagal mokslinius endokrininės sistemos ardomųjų savybių nustatymo kriterijus, nustatytus nuo 2018 m. lapkričio 10 d. taikomame Komisijos reglamente (ES) 2018/605 ([11]); kadangi su endokrinine sistema susijęs poveikis dažnai pasireiškia esant mažoms dozėms, ir endokrininę sistemą ardančioms medžiagoms dažnai nėra saugios ribos ([12]);

H. kadangi vis daugiau publikacijų pabrėžiama, kad azolo fungicidai yra svarbus didėjančio aplinkos atsparumo *Aspergillus* spp. atvejų šaltinis ([13]); kadangi Komisija paprašė EFSA įvertinti azolo fungicidų, išskyrus žmonėms skirtus vaistus, naudojimo poveikį azolui atsparių *Aspergillus* spp. vystymuisi; kadangi prašoma mokslinė ataskaita dar nepaskelbta ir tikimasi, kad ji bus baigta tik 2024 m. gruodžio mėn. ([14]);

I. kadangi dėl to tikslinga išbraukti Reglamento (EB) Nr. 396/2005 II priede nustatytą esamą didžiausią leidžiamąją ciprokonazolo liekanų koncentraciją (DLK) vadovaujantis to reglamento 17 straipsniu, pagal kurį Komisija turi išbraukti to reglamento II ir III prieduose nustatytą DLK ir taikyti numatytąją 0,01 mg/kg vertę arba atitinkamą nustatymo ribą, neprašydama EFSA nuomonės dėl veikliosios medžiagos, jei tos medžiagos leidimas panaikintas;

J. kadangi vis dėlto Komisijos reglamento projekte Komisija siūlo išlaikyti dideliam kiekiui produktų (grūdų, sėklų, mėsos, kepenų ir inkstų) taikomas DLK, viršijančias atitinkamą nustatymo ribą arba numatytąją 0,01 mg/kg DLK, remdamasi Maisto kodekso komisijos nustatytomis DLK (CLX);

([8]) 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1).

([9]) https://www.echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.130.443.

([10]) EFSA „Conclusion on pesticide peer review of 8 November 2010“ (2010 m. lapkričio 8 d. pesticido peržiūros išvada); Draskau, M.K., ir Svingen, T., „Azole Fungicides and Their Endocrine Disrupting Properties: Perspectives on Sex Hormone-Dependent Reproductive Development“, *Frontiers in Toxicology* 2022, 4:883254, https://doi.org/10.3389/ftox.2022.883254.

([11]) 2018 m. balandžio 19 d. Komisijos reglamentas (ES) 2018/605, kuriuo nustatomi moksliniai endokrininės sistemos ardomųjų savybių nustatymo kriterijai ir iš dalies keičiamas Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 II priedas (OL L 101, 2018 4 20, p. 33).

([12]) EFSA „Scientific report of the Endocrine Active Substances Task Force“, *EFSA Journal* 2010;8(11):1932, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1932.

([13]) Zhang, J., Jimenez, L.L., Snelders, E., Debets, A.J.M., Rietveld, A.G., Zwaan, B.J., Verweij, P.E., Schoustra, S.E., „Dynamics of *Aspergillus fumigatus* in Azole Fungicide-Containing Plant Waste in the Netherlands (2016-2017)“, *Applied and Environmental Microbiology* 2021, 87:e02295-20, https://doi.org/10.1128/AEM.02295-20; Danijos aplinkos ir maisto komiteto pranešimas apie atsparumą azolui, https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/MOF/bilag/407/2016336.pdf; Snelders, E., Camps, S.M.T., Karawajczyk, A., Schaftenaar, G., Kema, G.H.J., van der Lee, H.A., et al., „Triazole Fungicides Can Induce Cross-Resistance to Medical Triazoles in *Aspergillus fumigatus*“. PLoS ONE 2012, 7(3): e31801. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0031801.

([14]) https://open.efsa.europa.eu/question/EFSA-Q-2022-00040.

K. kadangi Komisija siūlo žirniams (be ankščių), pupelėms, pupoms, miežiams, grikiams ir kitoms javams prilyginamoms kultūroms, kukurūzams, tikrosioms soroms, avižoms, rugiams, kviečiams, kavos pupelėms ir cukriniams runkeliams, kiaulių, galvijų, avių, ožkų ir arklių raumenims ir riebalams, naminių paukščių raumenims, riebalams ir kepenims, galvijų, avių, ožkų ir arklių pienui ir paukščių kiaušiniams nustatyti DLK, lygias CXL; kadangi tai reiškia, kad kiaulių, galvijų, avių, ožkų ir arklių kepenims ir inkstams būtų taikoma esama 0,5 mg/kg DLK, rapsų sėkloms – 0,4 mg/kg, o sojoms – 0,07 mg/kg; kadangi visiems kitiems produktams, kuriems nėra nustatytų CXL arba leidžiamųjų importo nuokrypių, DLK sumažinamos iki konkretiems produktams taikomų nustatymo ribų, kurios svyruoja nuo 0,01 iki 0,05 mg/kg;

L. kadangi 2024 m. Komisija sumažino tiakloprido – veikliosios medžiagos, priskiriamos prie 1B kategorijos toksiškų reprodukcijai medžiagų, DLK iki atitinkamos nustatymo ribos, teigdama, kad „kol Tarnyba priims šio papildomo rizikos vertinimo [dėl poveikio endokrininei sistemai] išvadą ir atsižvelgiant į turimą susijusią informaciją apie galimą žalingą poveikį žmonių sveikatai, tikslinga laikinai sumažinti DLK ... [taikomą šiems produktams]“ ([15]);

M. kadangi Reglamento (EB) Nr. 396/2005 5 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad liekanų kiekis neturėtų kelti nepriimtinos rizikos žmonėms ir, kai taikoma, gyvūnams;

N. kadangi Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte nustatyta, kad augalų apsaugos produktų liekanos negali turėti jokio kenksmingo poveikio žmonių, įskaitant pažeidžiamas grupes, ar gyvūnų sveikatai, atsižvelgiant į žinomą kumuliacinį ir sinerginį poveikį; kadangi to reglamento II priedo 3.6.4 punkte nustatyta, kad veiklioji medžiaga, pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 priskiriama prie 1A ar 1B kategorijos toksiškų reprodukcijai medžiagų, negali būti patvirtinama, nebent „atitinkamos veikliosios medžiagos [...] likučiai maiste ir pašaruose neviršija pagal Reglamento (EB) Nr. 396/2005 18 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytos numatytosios vertės“; kadangi Reglamento (EB) Nr. 396/2005 18 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyta 0,01 mg/kg numatytoji vertė;

O. kadangi Reglamento (EB) Nr. 396/2005 3 straipsnio 2 dalies g punkte nustatyta, kad leidžiamasis importo nuokrypis – tai importuojamiems produktams nustatyta DLK, kai „Bendrijoje neleidžiamas veikliosios medžiagos naudojimas augalų apsaugos produkte tam tikram produktui dėl kitų priežasčių nei visuomenės sveikata specialiam produktui ir specialiam naudojimui“; kadangi ciprokonazolas neatitinka tų kriterijų, nes jis priskiriamas prie 1B kategorijos toksiškų reprodukcijai medžiagų ir todėl buvo uždraustas dėl sveikatos priežasčių;

P. kadangi Reglamento (EB) Nr. 178/2002 5 straipsnio 1 dalyje teigiama, kad maisto produktus reglamentuojančiais teisės aktais siekiama vieno arba daugiau bendrųjų tikslų: aukšto lygio žmonių sveikatos apsaugos ir vartotojų interesų apsaugos, įskaitant sąžiningos prekybos maistu praktiką, atitinkamai atsižvelgiant į gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir aplinkos apsaugą;

Q. kadangi Komisija savo 2020 m. gegužės 20 d. komunikate „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ ([16]) paskelbė, kad „ES rems visuotinį perėjimą prie tvarių žemės ūkio maisto produktų sistemų, vadovaudamasi šios strategijos ir darnaus vystymosi tikslais“ ir kad „[š]i strategija gali padėti Europos Sąjungai atlikti svarbų vaidmenį nustatant pasaulinius standartus“; kadangi Komisija strategijoje aiškiai nurodė, kad „tvaresnei ES maisto sistemai taip pat reikalinga vis tvaresnė mūsų prekybos partnerių praktika; siekdama skatinti laipsniškai pereiti prie saugesnių augalų apsaugos produktų, ES, laikydamasi PPO taisyklių ir atlikusi rizikos vertinimą, apsvarstys galimybę peržiūrėti medžiagų, kurios atitinka atmetimo kriterijus ir kelia didelę riziką žmonių sveikatai, leistino importo nuokrypius“;

R. kadangi didelių DLK nustatymo praktika propaguoja dvigubus standartus, taikomus Sąjungos ūkininkams ir trečiųjų valstybių ūkininkams, nes ne Sąjungos ūkininkai gali toliau gaminti atitinkamus maisto produktus naudodami ciprokonazolą ir juos eksportuoti į Sąjungą, ir Sąjungos ūkininkai atsiduria nepalankioje konkurencinėje padėtyje; kadangi, kita vertus, šio pesticido naudojimas kelia pavojų žemės ūkio darbuotojų sveikatai, gyventojų sveikatai ir aplinkai valstybėse gamintojose;

S. kadangi SESV 191 straipsnio 2 dalyje atsargumo principas įtvirtintas kaip vienas iš pagrindinių Sąjungos principų;

T. kadangi Komisija, remdamasi turima moksline informacija, privalo saugoti aplinką ir Sąjungos piliečius, vykdydama Reglamente (EB) Nr. 396/2005 ir Reglamente (EB) Nr. 178/2002 nustatytas pareigas ir naudodamasi juose numatytomis teisinėmis galimybėmis užtikrinti aukštą žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos lygį;

([15]) https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/089880/5/consult?lang=lt.
([16]) COM(2020)0381.

U. kadangi siūlomos DLK neužtikrina Sąjungos piliečių sveikatos apsaugos ir todėl prieštarauja reglamentams (EB) Nr. 396/2005 ir (EB) Nr. 178/2002;

V. kadangi veikliosioms medžiagoms, kurios nėra patvirtintos Sąjungoje dėl priežasčių, susijusių su sveikata, DLK vertės neturėtų būti nustatytos; kadangi dėl to jokia CXL vertė, viršijanti atitinkamą nustatymo ribą arba numatytąją 0,01 mg/kg vertę, neturėtų būti laikoma saugia vartotojams, nes ciprokonazolas priskiriamas prie 1B kategorijos toksiškų reprodukcijai medžiagų;

W. kadangi nustatant DLK reikia atsižvelgti į kumuliacinį ir sinerginį poveikį ir itin svarbu skubiai parengti tinkamus šio vertinimo metodus;

1. prieštarauja Komisijos reglamento projekto priėmimui;

2. mano, kad Komisijos reglamento projektas nėra suderinamas su Reglamento (EB) Nr. 396/2005 ir Reglamento (EB) Nr. 178/2002 tikslais ir turiniu, taip pat su Reglamentu (EB) Nr. 1107/2009, įskaitant jo II priedo 3.6.4 punktą;

3. prašo Komisijos taikyti atsargumo principą, atsiimti savo reglamento projektą ir pateikti komitetui naują projektą;

4. ragina Komisiją pateikti komitetui naujo reglamento projektą, pagal kurį visos DLK, taikomos ciprokonazolui, būtų sumažintos iki nustatymo ribos arba 0,01 mg/kg numatytosios vertės visoms naudojimo paskirtims, ir atmesti visus prašymus dėl leistinų importo nuokrypių;

5. pripažįsta, kad EFSA kuria kumuliacinės rizikos vertinimo metodus, tačiau taip pat pažymi, kad pesticidų ir liekanų kumuliacinio poveikio vertinimo problema žinoma jau dešimtmečius; todėl prašo EFSA ir Komisijos spręsti šią problemą ypatingos skubos tvarka;

6. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.